

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ
ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ
ЖІНОЧИХ ПРАВОЗАХИСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ТА ПІДХОДІВ ДО МЕРЕЖУВАННЯ
ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Січень - 2020

Міжнародна організація Пакт має більш ніж 50-річний досвід впровадження проектів та програм у понад 40 країнах світу. З 2008 року Пакт працює в Україні, сприяючи розвитку демократії та зміцненню потенціалу громадянського суспільства. Разом з національними та місцевими партнерами Пакт просуває впровадження реформ, підтримує ініціативи з посилення громадянської активності, допомагає зміцнювати організаційну спроможність організацій громадянського суспільства, розвивати секторальне та міжсекторальне мережування та співпрацю.

Наша мета: **Сталі та життєздатні громади, в яких ті, кому ми служимо, є:**

почутими	спроможними	економічно розвиненими
Люди знають про свої потреби та права і реалізують їх	Люди мають навички та ресурси, які вони використовують у сприятливих умовах	Люди мають добре здоров'я, а громади є економічно життєздатними

Пакт ґрунтує свою роботу на принципах партнерства, постійного навчання, забезпечення якості та врахування контексту. Ці принципи і багаторічний досвід лягли в основу оцінки інституційної спроможності українських жіночих організацій, проведеної в рамках проекту «Жінки України: залучені, спроможні, незламні» за підтримки Міністерства закордонних справ Канади. Метою проекту є підвищення рівня реалізації прав людини жінками та дівчатами і просування гендерної рівності в Україні шляхом посилення потенціалу жіночих організацій, розширення їхнього доступу до фінансування, зміцнення мережування та взаємодії.

Першим кроком Пакту і партнерів щодо посилення потенціалу жіночих організацій стало проведення оцінки інституційної спроможності жіночих організацій.

Оцінку інституційної спроможності жіночих організацій було проведено командою Пакту в партнерстві з ВГО «Центр “Розвиток демократії”» та МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» з липня по грудень 2019 року.

МЕТОДОЛОГІЯ

Цілі дослідження

- Визначення загального рівня інституційного розвитку жіночих правозахисних організацій в Україні
- Розуміння проблем та потреб цільових груп, заради яких працюють жіночі організації, в тому числі з метою формування завдань грантових конкурсів у рамках проекту
- Вивчення особливостей та підходів до мережування жіночих організацій в Україні
- Збір інформації для візуалізації діяльності жіночих організацій в Україні за допомогою карт

У рамках проекту термін «жіноча правозахисна організація» визначається як:

Організація захисту прав жінок – неполітична неприбуткова організація, яка очолюється жінкою і вбачає своїм завданням:

- захист жінок від дискримінації за ознакою статі та множинної дискримінації;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в усіх сферах діяльності суспільства (зазначено в назві організації та/або статуті)

через:

- відстоювання прав жінок (з різних груп) з використанням механізмів захисту прав людини та адвокаційної діяльності на різних рівнях – від місцевої політики до міжнародної;
- навчання та просвітництво у сфері прав жінок;
- моніторинг дотримання прав жінок на основі міжнародних документів з прав жінок (Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, Пекінської платформи дій тощо) та національного законодавства і політик на його виконання;
- надання послуг жінкам та дівчатам з метою захисту і розвитку можливостей.

Методи збору інформації

Інформацію для оцінки інституційного розвитку організацій було зібрано за допомогою 11 міжрегіональних фокус-груп, у яких взяли участь представниці 90 жіночих організацій. Ці організації було відібрано з переліку 244 жіночих організацій, які взяли участь в онлайн-опитуванні. Списки фокус-груп формувалися з урахуванням різних характеристик жіночих організацій (таких як вік, рівень провадження діяльності, сфера діяльності, цільова група, послуги для цільових груп).

Для проведення фокус-груп було розроблено гайд, який включав такі блоки: стратегія роботи організацій, фінансовий менеджмент, кадрова політика та робота з персоналом, залучення цільових груп, розбудова партнерств і взаємодія організацій, потреби в навчанні та отриманні нових навичок.

Інформацію для вивчення підходів до мережування було зібрано за допомогою фокус-груп, кабінетного дослідження, експертних інтерв'ю та анкетування учасниць ФГД.

Інформацію для візуалізації діяльності жіночих організацій за допомогою карт було зібрано шляхом онлайн-опитування, а потім додатково верифіковано через опитування учасниць ФГД. На підставі отриманих даних підготовлено сім карт.

- Список організацій, на основі якого було сформовано списки ФГД, не є вичерпним, оскільки джерелом даних про характеристики жіночих організацій стало онлайн-опитування, участь у якому взяли лише ті організації, які цього забажали.
- Не всі характеристики жіночих організацій було однаково представлено на міжрегіональних ФГД через проблеми з транспортним сполученням між містами різних областей, низькою мотивацією до участі (лише за умови фінансової винагороди), неможливістю бути присутніми на ФГД через брак персоналу й часу.
- Організації, які погодились на участь у ФГД, імовірно, є більш вмотивованими й зацікавленими в розвитку і можуть мати потреби, відмінні від потреб жіночих організацій, які відмовились від участі у ФГД.

КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

Загалом оцінка показала, що організаційний потенціал жіночих організацій потребує таких самих зусиль та підтримки, як і інших організацій громадського сектору. Але в аспекті технічних спроможностей є чіткі потреби в навчанні саме з феміністичної тематики, що має стати орієнтиром для донорських програм та проєктів.

Більш детальна оцінка продемонструвала наявність таких ключових викликів в інституційній спроможності жіночих правозахисних організацій та мереж:

- Організації здебільшого знають про практики стратегічного планування, розробки кадрової, фінансової та інших політик, фандрейзингової, комунікаційної стратегій, стратегії залучення цільових груп тощо, проте ці напрями розвинено в організаціях нерівномірно, спостерігається недостатнє розуміння їхнього впливу на організаційну спроможність організації, і загалом існує брак розуміння цінності діяльності, спрямованої на розвиток потенціалу організації.
- Для розвитку організаційної спроможності працівникам/цям бракує необхідних навичок і компетенцій у розбудові вказаних напрямів та коштів для залучення зовнішніх експертів для виконання такої роботи. В той же час спостерігається брак знань та інформації про шляхи залучення ресурсів для діяльності, спрямованої на розвиток потенціалу організації.
- Роль донорських організацій є ключовою у сприянні розбудові інституційної спроможності організацій. На їхню вимогу жіночі організації розробляють політики, стратегії, впроваджують практику проведення моніторингу та оцінки ефективності роботи проєктів. Проте ця діяльність досить часто обмежується рамками проєкту, не є системною, розроблені стратегії та політики не переглядаються й не оновлюються після закінчення проєкту.
- В Україні бракує майданчика для обміну досвідом щодо розвитку інституційної спроможності між жіночими організаціями. ФГД, проведені в рамках оцінки, дозволили

багатьом організаціям уперше долучитися до обговорення практичних питань організаційного розвитку.

- Потреби у тренінгах для розвитку організаційного потенціалу, визначені учасницями ФГД, корелюють зі слабкими сторонами в їхній роботі: відсутністю комунікаційної та фандрейзингової стратегій, слабкістю фінансового менеджменту, нерозвиненістю напряду моніторингу та оцінки (Рис. 1). Для розбудови технічного потенціалу організації вважають пріоритетними такі теми, як розвиток жіночого лідерства, впровадження адвокаційних кампаній у сфері гендерної рівності та прав жінок, протидія насильству за ознакою статі та просвітництво щодо порядку денного «Жінки. Мир. Безпека» (Рис. 2).

Рисунок 1. Потреби для розвитку організаційного потенціалу жіночих організацій, вказані учасницями ФГД

Рисунок 2. Потреби для розвитку технічного потенціалу жіночих організацій, вказані учасницями ФГД

- В Україні працює багато мереж як з індивідуальним членством (для лідерок жіночого руху), так і з колективним членством (для жіночих організацій). Вони є потужним механізмом впливу та сприяють соціальним змінам. Ці мережі переважно не формалізовані (юридично не оформлені), але ефективні в досягненні цілей. Вони створюються ситуативно під певне короткочасне завдання або вирішення глобальної соціальної проблеми. В організації їхньої роботи спостерігаються ті самі проблеми інституційного й технічного характеру, що і в роботі окремих організацій: розпорошення уваги в діяльності, дублювання роботи, конкуренція за кошти і вплив на цільові групи, брак координації зусиль, відсутність стратегій діяльності. Донори підтримують створення та діяльність мереж заради досягнення конкретних програмних завдань, але не приділяють достатню увагу питанням стратегічного розвитку самих мереж.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Відповіддю донорської спільноти та національних стейкхолдерів на наведені виклики та потреби може стати підвищення уваги до розбудови потенціалу жіночих організацій, зокрема через:

- підтримку наявних в Україні ресурсів з розбудови потенціалу як окремих жіночих організацій, так і мереж (таких як, наприклад, Платформа організаційного розвитку <http://cd-platform.org/marketplejs>), створення додаткових ресурсів, включення фінансування розвитку потенціалу організацій-виконавця до кожного підтриманого проєкту;
- регулярне проведення спільних заходів для жіночих організацій із залученням організацій, які працюють на різних рівнях, з різними темами та соціальними групами і т. д., що сприятиме обміну досвідом, навчанню за принципом «рівний–рівному», розвитку партнерства та посиленню потенціалу організацій.

Сфери організаційного потенціалу, які потребують більшої уваги донорської спільноти, стейкхолдерів та самих організацій

Кадри

- Просування феміністичного принципу «підключання про себе» на робочому місці та «збалансованого підходу до життя» в рамках посилення кадрової політики жіночих організацій; впровадження методологій оцінки роботи персоналу, профілактики вигорання.
- Надання допомоги в розробці внутрішніх політик за міжнародними стандартами, таких як політика запобігання дискримінації, політика запобігання та боротьби з сексуальними домаганнями, гендерна політика тощо.
- Розбудова технічних навичок співробітниць/ів шляхом розширення доступу до онлайн-навчальних ресурсів та програм, у тому числі до навчальних курсів з англійської мови, що надасть можливість долучитися до міжнародних ресурсів.

Моніторинг та оцінка

- Покращення розуміння концепції «діяльність, що базується на результатах», впровадження підходів моніторингу та оцінки в роботу жіночих організацій, сприяння виділенню в штаті організації окремої одиниці, відповідальної за цей напрям.

Інклюзивність і партисипаторність

- Навчання з питань методологій залучення цільових груп до планування програм та послуг з метою більш повного забезпечення їхніх потреб та представлення їхніх інтересів.

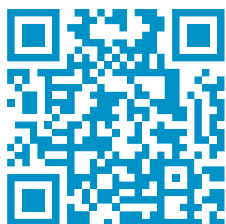
Мобілізація ресурсів

- Навчання з питань методологій та інструментів мобілізації ресурсів задля досягнення сталості в реалізації місії жіночої організації.

Комунікація

- Розробка та посилення комунікаційної стратегії для жіночих організацій як передумова ефективних партнерств із державним та приватним секторами, а також між самими організаціями; розвиток умінь комунікувати, доносити меседжі й загалом вибудовувати позитивний імідж агентів соціальних змін.

Цей звіт став можливим завдяки підтримці Уряду Канади в рамках проекту «Жінки України: залучені, спроможні, незламні», що впроваджується організацією Пакт. Інформація, наведена у виданні, не завжди відображає погляди Уряду Канади та організації Пакт.

Вул. Володимирська, 49-А, офіс 152, Київ, 01034, т. +380 (44) 377-5464
pactukraine.org.ua

